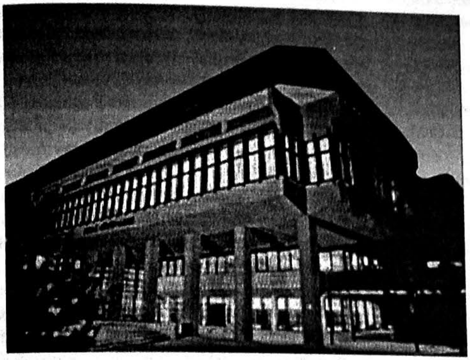

TÜRKİYƏNİN KİTABXANAÇILIQ TARİXİNDƏN

Müasir Avropa ölkəsi olan Türkiyənin ərazisinin 97%-i Kiçik Asiyada, 3%-i isə Avropada yerləşir. Ölkə şimal-şərqdən Azərbaycan, Gürcüstan və Ermənistanla, şərqdən İranla, cənubdan Suriya və İraqla həmsərhəddir. Bosfor və Dardanel boğazları, Mərmərə dənizi Türkiyənin Avropa hissəsini Asiya hissəsindən ayırır.

Sahəsi 814578 km2, əhalisi 65,5 mln. nəfərdir (1999-cu ilin məlumatı). Paytaxtı Ankara şəhəridir.

İdarəetmə forması - respublikadır. Dövlət başçısı Türkiyə Böyük Millət Məclisinin öz üzvləri arasından 7 il müddətinə seçdiyi prezidentdir. İcra hakimiyyətini prezident və baş nazirin başçılıq etdiyi hökumət həyata keçirir.

1923-cü il oktyabrın 29-da Böyük Millət Məclisi Türkiyəni respublika elan etdi. Mustafa Kamal Atatürk ölkənin ilk prezidenti seçildi.

Əsas bayramları:

23 aprel - Milli İstiqlaliyyət günü

30 avqust - Qələbə günü

29 oktyabr - Respublika günü

10 noyabr - Atatürkün anım günü.

Türkiyə Respublikasında ilk kitabxanalar Səlcuq və Osmanlı sülalələri dövrünə aiddir. Əlyazma və qədim çap kitablarının kolleksiyaları türk sultanları, dövlət və din xadimlərinin əlində toplanmışdı. Bir çox kitab kolleksiyaları məscid və mədrəsələrdə qorunub saxlanılırdı.

Ölkədə respublika elan olunduqdan sonra elm və təhsil sahəsində bir sıra yeniliklər meydana gəldi, din dövlətdən ayrıldı, dini və dərviş məzhəblərinə qadağa qoyuldu, şəxsi kitablar, məscid və mədrəsə kitabxanaları milli sərvət elan edilərək Milli Təhsil Nazirliyinin sərəncamına verildi. 1960-cı ildə Nazirliyin tərkibində kitabxanalar üzrə Baş direksiya fəaliyyət göstərməyə başladı.

Şəxsi kolleksiyalardan toplanmış əlyazmalar və qədim kitablardan ibarət kitabxanalar hissə-hissə muzeylərə və elmi kitabxanalara ilkin sahibinin adını həkk etməklə təhvil verilir, xüsusi fond kimi mühafizə olunur, yeni nüsxələr hesabına komplektləşdirilir və nəticədə özünün tarixi simasını saxlamış olurdu.

Türkiyənin iri kitabxanaları qədim kitabların şəxsi kolleksiyalarını və ayrı-ayrı əlyazmaları almaqda indi də davam edir. Kitabxanalarda yaranan mövcud tarixi vəziyyətlə əlaqədar Türkiyə dövlətinin arxivlərində ərəb, fars, türk və bir sıra Şərq dillərində dünyada mövcud olan əlyazmaların 80%-i cəmləşmişdir. Bundan əlavə yunan, latın və digər Qərbi Avropa dillərində də müəyyən qədər əlyazmalar vardır.

Xüsusi kitabxana təhsilini Ankara və İstanbul universitetlərinin kitabxanaşünaslıq kafedralarında almaq olar. Uşaqlar üçün isə kitabxanaçı peşəsinə yiyələnmək üçün Səlcuq universitetinin pedaqoji fakültəsində oxumaq lazımdır. Ancaq ölkədə ixtisaslı kitabxanaçı kadrlara ehtiyac vardır. Bütün kitabxanalar aşağıdakı tiplərə görə təsnifləşdirilmişdir:

1. Kütləvi və munisipal (bələdiyyə);
2. Uşaq kitabxanaları;